

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2024–2031

Khall 27.02.2023 § 57
11/10.00.00/2023

Valmistelija maankäyttöpäällikkö Teka Paulos

Väylävirasto on pyytänyt viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005, ns.SOVA-laki) mukaisesti lausuntoa luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2024–2031, joka on nähtävillä ja kuultavana 1.2.–28.2.2023.

Lausuntopyyntö koskee valtion väyläverkon 8-vuotista investointiohjelmaa, joka on laadittu osana Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) toimeenpanoa. Investointiohjelma on ehdotus 2024–2031 toteutettavista maantie-, rata ja väylähankkeista ja niiden vaikutuksista. Hankkeiden mittaluokka vaihtelee isoista peruskorjaus ja kehittämishankkeista pienempiin parantamishankkeisiin. Eduskunta tekee päätöksen kehittämishankkeiden toteuttamisesta. Ohjelman toteutumista seurataan vuosittain investointiohjelman vuosittaisen päivityksen yhteydessä. Lähin investointiohjelmaan sisältyvistä maantieverkon kehittämishankkeista löytyy Ylivieskasta, missä Vt 27 Ylivieskan eteläinen ylikulkusilta on perusparannuskohteena.

Investointiohjelman taloudellinen kehys on määritelty Liikenne12 -suunnitelmassa. Uusiin kehittämiskohteisiin on varattu 3 mrd. ja 1,2 mrd. summasta kohdistuu maanteille. Väylävirasto on pyytänyt lausuntoja erityisesti seuraavista asioista:

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustellette muutosten paremmat vaikutukset?
4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?
5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina investointiohjelman tulevia päivityskierroksia varten?
6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Lausuntopyyntö on oheisaineistona. Investointiohjelman aineisto on saatavilla lausuntopyynnön osoittamassa verkko-osoitteessa:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=6f42f622-c926-4c0b-b113-d0a260c71a36>.

Esittelijä kaupunginjohtaja Hinno Kimmo

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon:

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?

- Väyläverkon investointiohjelma ei vastaa riittävästi Liikenne 12 suunnitelman tavoitteisiin kestävyuden, tehokkuuden ja saavutettavuuden osalta. EU:n liikennepoliittiset tavoitteita ei ole huomioitu riittävästi Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Suomen osalta, sillä valtatie 4:n puuttuminen Pohjois-Suomen osalta investointiohjelmasta ei tue TEN-T ydinverkkokäytäväpäästöä. Investointiluonnoksen pohjana ollut kansallinen liikenneverkon strateginen tilannekuva, mutta tilannekuva ei vastaa nopeasti muuttuvaa toimintaympäristöön. Pohjois-Pohjanmaan kuntien kertyvä korjausvelka heikentävät yhdyskuntien saavutettavuutta ja vaikuttaa kielteisesti elinkeinoelämän tuotanto- ja kuljetuskustannuksiin.
- 2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
 - Investointiohjelman sisältöä ei ole linkitetty riittävästi Liikenne12 suunnitelmaan ja sen tavoitteisiin. Investointiohjelmasta ei hahmotu riittävästi kansallisen liikennejärjestelmän kehityskuva vaan siinä ovat korostuneet yksittäiset kehityshankkeet. Pohjois-Suomen alueen elinkeinoelämän suurinvestoinnit eivät ole tulleet riittävästi esille investointiohjelman vaikutustenarvioinnissa.
- 3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?
 - Pohjois-Suomen investointitarpeet tulisi ottaa nykyistä paremmin huomioon. Pohjois-Suomen alueen investoinnit ovat jääneet luonnoksessa vähäiseksi. Liikenne 12 mukainen talouskehitys ei riitä kattamaan korjauksen ja kehityksen tarpeita Pohjois-Suomen elinkeinoelämän ja huoltovarmuuden näkökulmasta.
- 4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?
 - Vuorovaikutusta tulisi lisätä maakunnallisten ja tarvittavin osin myös kunnallisten toimijoiden kanssa. On myös tärkeää osallistaa aidosti elinkeinoelämän toimijoita valmisteluprosessissa.
- 5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina investointiohjelman tulevia päivityskierroksia varten?
 - Korjausvelan vähentämiseen tulisi panostaa myös alemmalla tieverkolla. Hajautettu bioenergian tuotanto ja puunsaannin turvaaminen edellyttävät vähäliikenteiseen tieverkon riittävää kunnossapitoa. Haapavedelle on suunnitteilla merkittäviä energiasektorin Nordfuel -investointi, jonka seurauksena raskaiden ja vaarallisten kuljetusten määrä tulee lisääntymään.
- 6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?
 - Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Suomen elinkeinoelämän ja yhdyskuntien tarpeita ei ole huomioitu riittävästi. Tästä syystä investointi ohjelma ei palvele kansallisen liikennejärjestelmän tarpeita riittävän kokonaisvaltaisesti.

Päätös

Hyväksyttiin.